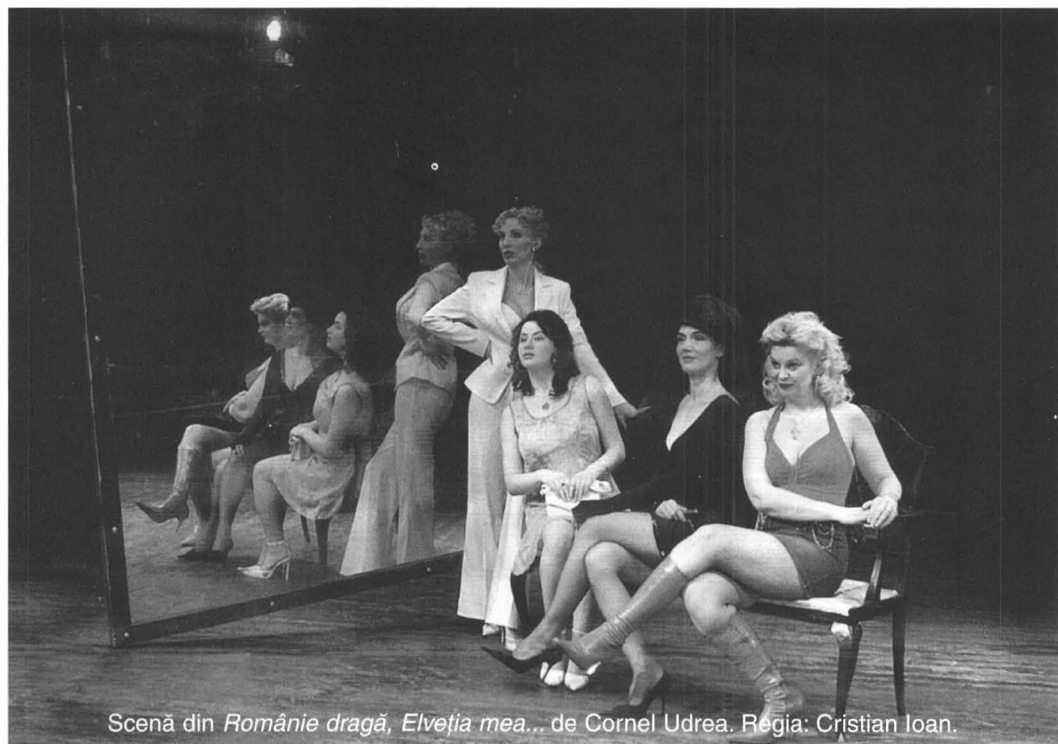

Constantin PARASCHIVESCU

Nefericirea în concurs

Un anunț într-un ziar aduce într-o începere sordidă, „anticameră... orice“, trei femei nefericite: „Căutăm femei nefericite pentru un film moralist, coproducție“. Dar nefericire „autentică, născută din experiențe reale“. Motivul se aseamăie cu cel din piesa rusească *Audiția*, unde patru fete vin la un concurs artistic pentru o expediție în Japonia, minus precizarea „nefericite“. Cornel Udrea, cunoscut scriitor umorist, pune un accent pe suferința mocnită, pe haz de necaz, cam cum facem noi toți (toți?...) când râdem să ne ascundem rănilile – „Doamne, ce mai glumim și ce mai râdem pe seama noastră! Ce mai râsu'-plânsu' peste tot!“. Umorist, da, „adeptul unui umor filologic, cultural“, cum îl definește o prezentare din caietul-program, cu replică vie, limbă ascuțită, dar dincolo de hazul stârnit spontan, răzbate tristețe și îndemn la cugetare. A debutat în 1972 cu versuri, a scris proză umoristică și texte de revistă, dar interesant e că în teatru a început cu drame (vreo trei radiofonice, una pentru scenă) și a continuat cu comedii. În 2003, primește Premiul „Caragiale“ al Uniunii Scriitorilor pentru un volum de teatru... *Duminica de luni* – ne informează prezentarea din caiet, dar patru pagini mai în față, regizorul Cristian Ioan scrie că în vara lui 2003 i se acordă premiul pentru volumul *România dragă, Elveția mea...!* Mă rog...

Scenă din *România dragă, Elveția mea...!* de Cornel Udrea. Regia: Cristian Ioan.

Elveția e o aspirație, un dor de ducă spre alte zări, „cum am văzut eu într-un film“, zice o eroină. „Are o mulțime de cantoane! Chiar așa i se și spune: «Țara cantoanelor»“. „Știu, vrei să ajungi în Elveția – zice alta –, să vorbești cu vaca aia violetă care dă direct ciocolată!”. Și a treia parafrazează ideea, visând „Să cumpăr un canton părăsit, să mă mut în el.. să pun flori la geam, să am un gramofon și o mie de discuri cu romanțe!!“. Ei da, speranța, visul, Elveția „e dincolo de ușă... și ușă încuiată“. Sunt trei femei care dau curs anunțului pentru bani, a patra e asistenta regizorului, le dă niște indicații (să se dezbrace, să-și povestească ultimul vis), le împarte bani, apoi se declară și ea nefericită. Naivă – Melania, cu experiența șoferilor de TIR – Alexandra, văduvă în doliu, cu voal – Minodora. Asistenta e Rodica. Apare și Regizorul când situația devine stranie, cu iz macabru, după ce Minodora propune o scenă inedită cu omorârea Melaniei, se vorbește de un spectacol de teatru cu „un turneu fabulos“, eroinele devin actrițe pretentioase, îl iau în răspăr, el plictisit de ele pleacă să se îmbete. Când vor să-l urmeze, încremenesc pe vocea Elenei Ceaușescu: „Alo! Stați la locurile voastre!“.

Portretizări precise, efecte de limbaj. Dialogul e scăpărător, cu nerv, aproape esopic. De la simple exprimări – „Mi se duce naibii Voronețu’! Fardu’, sorol!“, „Umbă tot mapamondul de pe glob“ – până la aluzii și comentarii despre viață, morală, lume: „Visele în ziua de azi costă scump al naibii!“, „Putrezește morala“, „Mersul istoriei s-o fi schimbat, dar al hormonilor nu!“, „Mor basmele, copiii se nasc bătrâni! Eh, lume, lume!“, „Avem mai mult nimic decât ne trebuie, rătăcim cu drumul alături!“. Nimic vulgar în întâlnirea nefericitelor, deși în trei cazuri din patru sunt făpturi de condiție îndoielnică. Dar suflul dramaturgic se epuizează înainte de finalizare, construcția șovăie, rătăcește „cu drumul alături“ pe ficțiuni evazive (birou de închiriat oameni ca să îngrijească bătrânii bolnavi, teatru, Elena Ceaușescu) și mă apucă ciuda pe talentații comediografi care, ca și Puși Dinulescu, n-au răbdare să-și strunească inspirația pe o culminație logică a intrigii, luând-o pe facile sugestii abstracte.

Entuziasmat de text și lucid, domnul Cristian Ioan a ordonat firul logic al acțiunii, expulzându-l pe Regizorul inutil, scoțând-o pe Elena Ceaușescu din jocul fără noimă și dând curs scenei inedite de lichidare propusă de o cinică eroină: cu mantoul luxos de blană cu care intră Alexandra, toate trei se reped ca fiarele asupra celei mai naive, Melania, și o înăbușă pe canapea. Final realist, de apogeu tragic. Comedia se încheie cu o victimă, în furie neputincioasă. Și până la răbufnirea paroxistică, parcurge un itinerar scilpitor de haz de bună calitate, într-un joc în care cele patru actrițe se întrec una pe alta, se stimulează permanent, se susțin ironic și se confruntă vajnic pe miza amăgitoare a iluziei cu o patimă care stârnește cascade de râs. Trei frumuseți reale: cu eleganță afișată Bianca Fărcaș (*Rodica*), trupeșă ostentativ seducătoare Claudia Domokos (*Alexandra*), ingenuă naivă cu poezie în ochi Ionela Nedelea, încă studentă (*Melania*). A patra își joacă văduvia cu o distincție grotescă în mers și ținută, domină prin enunțuri semidocte pe care le savurează cu o dicție imperativă, e o apariție contrastantă de fluture fără aripi – Elena Pura (*Minodora*). Un moment de irezistibilă măiestrie realizează Ionela Nedelea în scena dezbrăcării silite, cu mâinile tremurânde alunecând în ezitări pe rochie, furou, agățând colțul sutienului, în lacrimi și hohote de plâns care cresc în spasme până la strigătul final de refuz. Un moment de sfâșiere lăuntrică până la limita tragicului, care dă fiori și smulge pe merit prelungite aplauze.